

Vai trò báo chí trên mặt trận chống hàng giả, bảo vệ quyền lợi người tiêu dùng

17:27 14/06/2026

Ban Chỉ đạo 389 các cấp là lực lượng nòng cốt trong công tác phòng chống buôn lậu, gian lận thương mại và hàng giả. Trước sự phức tạp của tội phạm kinh tế hiện nay, việc phối hợp với báo chí trở nên thiết yếu. Báo chí không chỉ cung cấp thông tin, định hướng dư luận, truyền tải chính sách mà còn phản ánh bất cập để hoàn thiện cơ chế, kết nối cơ quan chức năng, doanh nghiệp và người tiêu dùng. Sự phối hợp này tạo nên khối thông tin thống nhất giúp tăng cường hiệu quả đấu tranh chống hàng giả.

Nhận diện sự dịch chuyển của tội phạm kinh tế qua các số liệu thống kê

Sự bùng nổ của nền kinh tế số và quá trình thay đổi của các chuỗi cung ứng toàn cầu trong giai đoạn từ năm 2025 đến đầu năm 2026 đã đặt ra nhiều thách thức cho công tác quản lý thị trường. Tội phạm kinh tế hiện không còn hoạt động theo mô hình nhỏ lẻ truyền thống mà đã hình thành các mạng lưới có tổ chức. Các đường dây này lợi dụng tối đa không gian mạng và hệ thống vận chuyển hiện đại để thực hiện hành vi vi phạm.

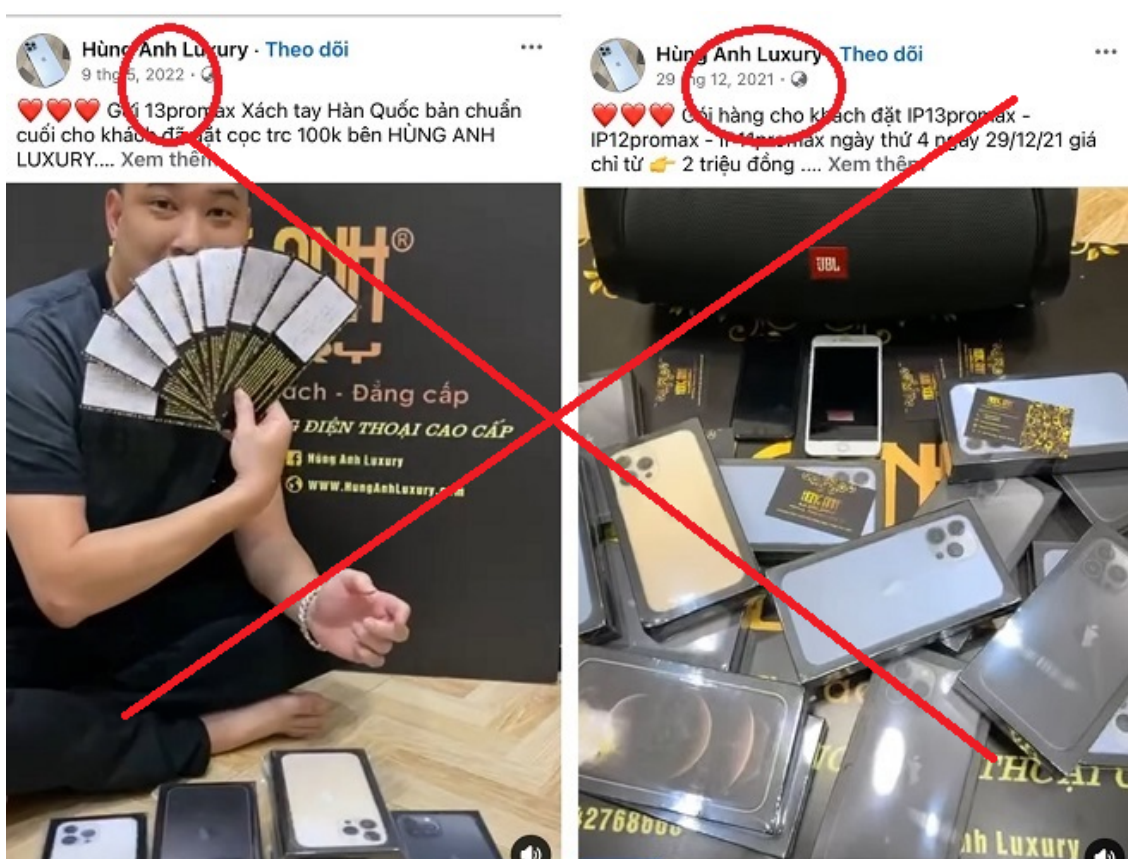
Dữ liệu thống kê từ Ban Chỉ đạo 389 Quốc gia cho thấy trong năm 2025, các lực lượng chức năng trên toàn quốc đã phát hiện và xử lý tổng cộng 123.513 vụ việc vi phạm. Mặc dù tổng số vụ việc giảm 10% so với năm 2024, nhưng tính chất vi phạm lại tinh vi và gây thiệt hại kinh tế lớn hơn. Phân tích chi tiết cho thấy có 9.404 vụ liên quan đến buôn bán, vận chuyển trái phép hàng cấm và hàng lậu; 109.180 vụ gian lận thương mại và gian lận thuế; cùng 4.929 vụ sản xuất, kinh doanh hàng giả và vi phạm quyền sở hữu trí tuệ.

Bất chấp sự sụt giảm về mặt số lượng, tổng số tiền thu nộp ngân sách nhà nước từ xử phạt hành chính, truy thu thuế và bán đấu giá tang vật lại đạt hơn 15.394 tỷ đồng, tăng 4,44 % so với năm trước. Các cơ quan tiến hành tố tụng cũng đã khởi tố 3.178 vụ án hình sự với 5.477 bị can. Tỷ lệ bị can trên mỗi vụ án tăng cao chứng tỏ sự cấu kết chặt chẽ thành các đường dây tội phạm lớn, có phân

công vai trò rõ ràng từ sản xuất đến tiêu thụ.

Bước sang những tháng đầu năm 2026, tình hình vi phạm tiếp tục có dấu hiệu gia tăng mạnh mẽ. Trong 4 tháng đầu năm, lực lượng chức năng đã phát hiện và xử lý 43.970 vụ việc, tăng 31,99 % so với cùng kỳ năm trước. Trong đó, buôn bán hàng cấm và hàng lậu tăng đột biến 208,13 % với 6.255 vụ; gian lận thương mại và thuế tăng 15,10 % với 34.715 vụ; hàng giả và vi phạm quyền sở hữu trí tuệ tăng 167,14 % với 3.000 vụ. Số vụ án bị khởi tố hình sự tăng 10,24 %, kéo theo số đối tượng bị khởi tố tăng 11,29 %. Tổng số tiền thu nộp ngân sách nhà nước trong thời gian này đạt hơn 6.552 tỷ đồng.

Sự bùng nổ này bắt nguồn từ sự chuyển dịch thủ đoạn phạm tội sang môi trường thương mại điện tử. Thay vì tập kết hàng hóa tại các kho bãi quy mô lớn, các đối tượng buôn lậu thực hiện chia nhỏ hàng hóa ngay từ bên kia biên giới thành hàng ngàn bưu kiện nhỏ. Số hàng này được đóng gói sẵn và gửi qua các đơn vị chuyển phát nội địa để vận chuyển thẳng đến người tiêu dùng, gây khó khăn rất lớn cho khâu kiểm tra. Cùng với đó, việc thiết lập các tài khoản trực tuyến ẩn danh trên mạng xã hội để bán hàng giả giúp các đối tượng dễ dàng xóa dấu vết khi bị lực lượng chức năng hoặc báo chí phát hiện.

Sau bài phản ánh của Thương hiệu và Công luận một đối tượng tại 48 Vũ Miên (Hà Nội) bị khởi tố tội buôn bán giả mạo nhãn hiệu iphone vào tháng 7/2025

Báo chí là nhân tố quan trọng trong công tác giám sát và định hướng dư luận

Trong bối cảnh mức độ phức tạp của các vi phạm ngày càng vượt quá khả năng kiểm soát đơn lẻ của các cơ quan hành pháp, sự phối hợp liên ngành, đặc biệt là với báo chí, trở thành yêu cầu mang tính quyết định. Báo chí đã vươn lên trở thành công cụ giám sát hiệu quả và là hệ thống kết nối không thể thiếu trong công tác quản lý nhà nước.

Phóng viên Tạp chí Thương hiệu và Công luận cùng lực lượng Quản lý thị trường tỉnh Thái Nguyên khảo sát hàng hóa dịp Tết Nguyên đán

Trước hết, báo chí góp phần quan trọng vào việc định hướng dư luận xã hội. Thông qua các bài viết thực tế và phóng sự phản ánh thực trạng sản xuất hàng giả, báo chí tạo ra hiệu ứng cảnh tỉnh sâu rộng trong cộng đồng. Khi tiếp nhận thông tin khách quan về tác hại của các sản phẩm không rõ nguồn gốc, người tiêu dùng sẽ chủ động thay đổi thói quen mua sắm, kiên quyết từ chối hàng kém chất lượng.

Bên cạnh đó, báo chí đảm nhiệm việc truyền tải kịp thời các chính sách và quy định pháp luật của nhà nước đến mọi tầng lớp nhân dân và cộng đồng doanh nghiệp. Việc liên tục cập nhật kết quả thanh tra, kiểm tra của Ban Chỉ đạo 389 các địa phương không chỉ cung cấp thông tin minh bạch mà còn tác động trực tiếp đến ý thức tuân thủ pháp luật, đập tan ý định đầu cơ hay kinh doanh hàng

lậu của các cá nhân, tổ chức.

Cùng với đó, báo chí chủ động phản ánh những bất cập trong quá trình thực thi pháp luật trên thực địa để kiến nghị hoàn thiện cơ chế. Việc báo chí thẳng thắn chỉ ra những vướng mắc về mặt thẩm quyền này đã giúp các cơ quan hoạch định chính sách có cơ sở thực tế để nghiên cứu, điều chỉnh các quy định pháp luật cho sát với thực tiễn đời sống.

Ngoài ra, báo chí thực hiện chức năng tạo cầu nối vững chắc giữa cơ quan chức năng, doanh nghiệp và người tiêu dùng. Trong năm 2025, Ủy ban Cạnh tranh Quốc gia đã tiếp nhận gần 15.000 cuộc gọi và hàng trăm đơn thư khiếu nại về việc quyền lợi người tiêu dùng bị xâm phạm. Sự tham gia mạnh mẽ của truyền thông đã tạo ra áp lực buộc các cơ sở phải đình chỉ hoạt động vi phạm, đồng thời cung cấp chứng cứ quan trọng để cơ quan chức năng tiến hành xử phạt.

Sự phối hợp chặt chẽ giữa Ban Chỉ đạo 389 các cấp và báo chí đang định hình một khối thông tin thống nhất và minh bạch. Khi mọi phản ánh từ báo chí được chuyển hóa kịp thời đến các cơ quan chức năng và kết quả thực thi pháp luật được lan tỏa rộng, hiệu quả đấu tranh chống buôn lậu và gian lận thương mại sẽ được nâng lên một tầm cao mới. Đây là cơ sở vững chắc để xây dựng một môi trường kinh doanh lành mạnh, bảo vệ an toàn cho người tiêu dùng và giữ vững sự ổn định của nền kinh tế quốc gia.

Thành Nam